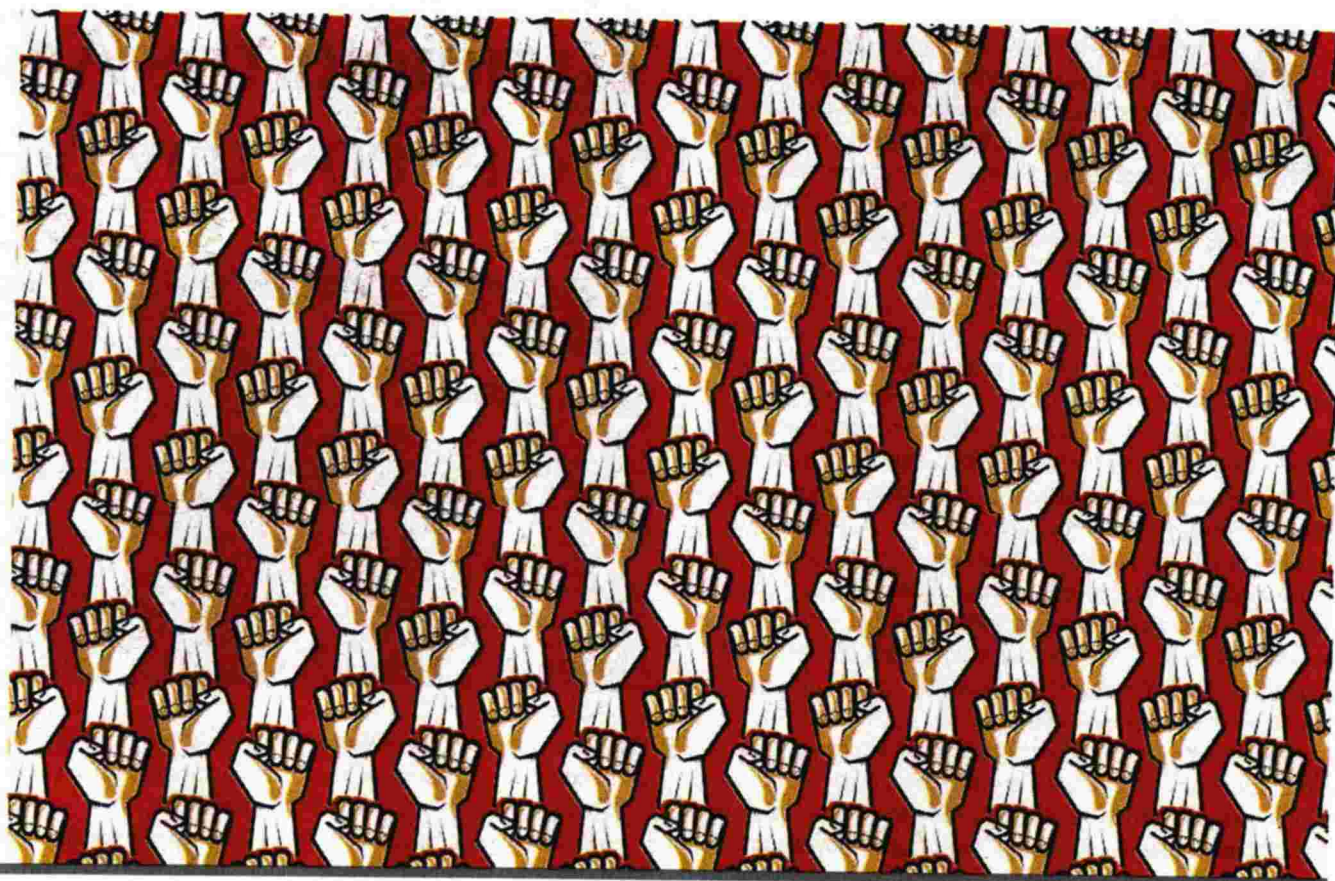

Η επιστροφή της πολιτικής της σύγκρουσης*

ΤΑΣΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

Το σκηνικό που στήνεται με τις συνεχείς ακυρώσεις αποφάσεων που αφορούν μισθούς και συντάξεις διαφόρων επαγγελματικών ομάδων στο όνομα κάποιας υποθετικής αποκατάστασης κοινωνικών αδικιών ή κάποιας υποθετικής ανατροπής αντιλαϊκών μέτρων αποτελεί μια στυγνή επίδειξη δύναμης της πολιτικής και άλλων τμημάτων της ελίτ της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στις έννοιες της αλληλεγγύης και της ισονομίας και απέναντι σε εκατομμύρια ανέργους, φτωχούς ή τσακισμένους της ίδιας της πολιτικής.

Όπως σε πολλά άλλα ζητήματα, χρησιμοποιείται ως προκάλυμμα η επίκληση μιας αδύναμης κοινωνικής ομάδας για να δικαιολογηθεί και να στοιχηθεί πίσω της μια προκλητικά προνομιακή μεταχείριση κοινωνικών ομάδων με μηδενική ή δυσανάλογα μικρή συμμετοχή στην αδυσώπητη ανατροπή που υπέστησαν εκατομμύρια πολίτες των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Σε όλο αυτό το σκηνικό τίθενται επτά ζητήματα:

1. Όταν για την αντιμετώπιση της εθνικής οικονομικής, αλλά και γενικότερης, κατάρρευσης μειώνονται οι αμοιβές σε οποιαδήποτε έκταση, μια γενικότερη κατανομή της μείωσης αυτής σε όλους, έστω με κάποιες –όχι ισχυρές– διαφοροποιήσεις, διατηρεί όλους στην ίδια σχετική θέση. Ο καθένας ζημιώνεται π.χ. κατά 25%. Σκληρό για τον απλό εργαζόμενο των 700 (πρω κρίσης) ευρώ, σκληρό και για τον εργαζόμενο των 4.000 ευρώ. Το ερώτημα αν η νέα αμοιβή είναι επαρκής ή όχι τίθεται για όλους και είναι θεμιτό. Όμως σε σχετικούς όρους όλοι βρίσκονται στην ίδια θέση. Αν ο ένστολος, ο δικαστικός, ο πανεπιστημιακός, ο εργαζόμενος σε ΔΕΚΟ «δεν βγαίνει» με το νέο επίπεδο αμοιβής (από τα 4.000 στα 3.000 ευρώ ως υποθετικό παράδειγμα), πόσο «βγαίνει» όποιος πάει από τα 700 ευρώ στην ανεργία ή στα 550 ευρώ, όποιος από το πανεπιστήμιο περνάει στην ανεργία ή όποια από καθαρίστρια γίνεται άνεργη καθαρίστρια; Θα μπορούσε μάλιστα να πει κανείς ότι πραγματική κοινωνική αλληλεγγύη δεν είναι η γραμμική μείωση ή μια πλήρης απαλλαγή από τη μείωση, αλλά μια κλιμακωτά μεγαλύτερη μείωση των υψηλότερων εισοδημάτων σε σχέση με τα χαμηλότερα.

2. Όταν οι περικοπές αρχικά γίνονται με πολιτικές αποφάσεις που φαίνεται ότι ισχύουν για όλους, προκειμένου να δίνουν την αίσθηση μιας σύμμετρης συμμετοχής όλων χωρίς εξαιρέσεις στις θυσίες, όμως το θεσμικό οπλοστάσιο της

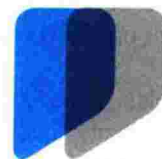
πολιτείας οδηγεί στη συνέχεια στη χοντροκομμένη ανατροπή της συμμετρίας και σε αδικαιολόγητα ασύμμετρες εξαιρέσεις, τότε η δύναμη ακυρώνει κάθε πολιτική που θα μπορούσε να βγάλει τη χώρα από την κρίση. Τότε, πρόκειται για συμπαιγνία, με ισχυρούς χαμένους και ισχυρούς κερδισμένους.

3. Όταν ο αριστερός λαϊκισμός επικρατεί και αυτός τέτοιες εξελίξεις και την πρωτοφανή σε ταχύτητα νομοθετική προσαρμογή, με την επίκληση ότι «όλες οι δικαστικές αποφάσεις πρέπει να εφαρμόζονται», σημειώνεται μια πρόσθετη συμπαιγνία. Δικαστικές αποφάσεις πρέπει να εφαρμόζονται αναμφίβολα. Όμως η οποιαδήποτε αριστερή αντίληψη δεν μπορεί, αντί να είναι πολιτική, να μετατρέπεται σε δικονομική. Γιατί τότε εγκαταλείπει την ουσία, γίνεται κίβδηλη ή αδιαφορεί για τις έννοιες της πραγματικής αλληλεγγύης και της ισονομίας στις επώδυνες θυσίες. Είναι επίσης γνωστό ότι, συχνά, πολιτικές αποφάσεις, πολύ συνειδητά, ενσωματώνουν νομικές αδυναμίες, ώστε αργότερα να μπορούν να καταπίπτουν στα δικαστήρια. Ποια θέση παίρνει κανείς στο ζήτημα;

4. «Λεφτά δεν υπάρχουν», παρά σε επιλεκτικούς θυλάκους, και οι αμοιβές μιας τεράστιας πλειοψηφίας πολιτών στην καλύτερη περίπτωση θα αυξηθούν 1% στη διάρκεια της επόμενης διετίας. Αυτό σημαίνει ότι χωρίς μια σύμμετρη κατανομή των βαρών, αύριο –στην κυριολεξία– θα υπάρχουν περαιτέρω περικοπές εισοδήματος όσων δεν έχουν πρόσβαση στο προνομιακό καθεστώς των «επάνω».

5. Με ποια επιχειρήματα θα επικρίνει κανείς το «λαϊκισμό της Αριστεράς», που υπόσχεται ανέξοδα τη μελλοντική αποκατάσταση των απλών εργαζομένων και συνταξιούχων, όταν ο «λαϊκισμός των ελίτ», στη θέση της επαγγελίας, με μέτρα κάνει πραγματικότητα στο ορατό παρόν την ασύμμετρη αδικία.

6. Το θέμα της δικαστικής παρέμβασης σε μισθολογικά θέματα, που με το χρόνο αθροίστηκαν σε έναν κρίσιμο παράγοντα οικονομικού και πολιτικού εκτροχιασμού, είχε αναδειχθεί ήδη από τα δύσκολα χρόνια του 1990. Αναδείχθηκε η ανάγκη εξορθλοποίησης των συνταγματικών παραθύρων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά και όχι προσχηματικά μια διπλορηθμισμένη πολιτική. Αν η πρακτική αυτή σε ομαλές συνθήκες είναι απλώς κοινωνικά άδικη, σε συνθήκες κρίσης δημιουργεί αντιδράσεις έντονης κοινωνικής αποσταθεροποίησης. Οι ρυθμίσεις που δόθηκαν χειρίστηκαν το θέμα αποδείχθηκε ότι ήταν μια γκροτέσκα φάρσα, με ισχυρό έλλειμμα στοιχείων

«Όταν οι μεσαίες τάξεις καταρρέουν, τα θεμέλια της δημοκρατίας υπονομεύονται». Πράγματι. Όμως, «όταν σε συνθήκες κρίσης αντιμάχονται μεταξύ τους οι μεσαίες και οι πιο αδύναμες τάξεις, καταρρέουν όλα».

στοιχειώδους κοινωνικής και πολιτικής ηθικής, υπονομεύοντας τα θεμέλια της διακυβέρνησης.

7. Προ ετών, όταν αποκαλύφθηκε ότι ένας αριθμός βουλευτών είχαν «τολμήσει», πολλοί μάλιστα αρκετά πριν εμφάνιστεί η κρίση, να διεκδικήσουν κάποιες νόμιμες αυξήσεις των συντάξεών τους, ξεσηκώθηκαν όλοι οι «ευαίσθητοι», αριστεροί και μη, πολιτικοί και ΜΜΕ, με κάθε είδους απαξιωτικές και καταγγελτικές ρητορικές. Γιατί; Τι πείραξε τότε, που δεν υπάρχει σήμερα; Φαίνεται ότι στην πορεία η πολιτική υποκρισία αντικαταστάθηκε από τον πολιτικό κυνισμό.

Διαπίστωση: Όταν οι ελίτ μιας χώρας σε τραγικές συνθήκες, δεξιές, αριστερές, κεντροαριστερές, δεν αντιλαμβάνονται ότι πρέπει όλοι να παραμερίσουν καταστροφικές πρακτικές και να αναλάβουν το βάρος που τους αναλογεί στην αντιμετώπιση μιας πραγματικότητας που οι ίδιες δημιούργησαν, υπάρχει δομικό αδιέξοδο. Τότε, κανείς δεν έχει το ανάστημα να ζητήσει ή να επιβάλει οτιδήποτε στον άλλο μέσα από κοινωνικές συσεννοήσεις. Το εργαλείο είναι η δύναμη. Τότε, η προοπτική που ανοίγεται δεν έχει τίποτα το ευρωπαϊκό, τίποτα το δημοκρατικό, τίποτα το αναπτυξιακό, τίποτα το κοινωνικό, τίποτα το εθνικό.

«Όταν οι μεσαίες τάξεις καταρρέουν, τα θεμέλια της δημοκρατίας υπονομεύονται». Πράγματι. Όμως, «όταν σε συνθήκες κρίσης αντιμάχονται μεταξύ τους οι μεσαίες και οι πιο αδύναμες τάξεις, καταρρέουν όλα».

*Δημοσιεύτηκε στην «Καθημερινή της Κυριακής» (29/6/2014).